

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Petrem Sedlákem ve věci

žalobkyně: **A. Š.**
bytem X

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne X, č.j. X,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žalobkyně **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Žalobkyně podanou žalobou brojila proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 25. 9. 2023, č. j. X, kterým jí bylo přiznáno navýšení procentní výměry pouze o 2,3 %, a to s ohledem na § 67ca odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.

II. Podání účastníků

2. V podané žalobě namítla žalobkyně, že ČSSZ použila špatné znění zákona platné od 20. 3. 2023. Mimořádný termín k růstu důchodu, kdy růst cen dosáhl 5 %, nastal 31. 1. 2023 a ČSSZ měla vycházet ze znění zákona účinného ke dni 1. 2. 2023, dle kterého měl být růst procentní výměry být o 11,5 %.
3. Žalovaná ve svém vyjádření předně poukázala na to, že žalobkyně chybně označila jako napadené rozhodnutí prvostupňové rozhodnutí, nikoliv rozhodnutí o námitkách ze dne 14. 11. 2023, čj. X, kterým potvrdila žalovaná prvostupňové rozhodnutí. Dle žalované bylo prvoinstanční rozhodnutí vydané na žádost žalobkyně, která využila možnost zakotvenou v § 86 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení.
4. K samotné věci uvedla, že zákon č. 71/2023 Sb. nabyl účinnost 20. 3. 2023 a neobsahoval žádná přechodná ustanovení. Zvýšení starobního důchodu od červnové splátky 2023 dle platné právní úpravy nepředstavuje aplikaci chybného znění zákona. Žalovaná nebyla oprávněna posuzovat soulad označeného ustanovení s ústavním pořádkem, který byl posouzen Ústavním soudem ČR v nález ze dne 17. 1. 2024, sp. zn. Pl. ÚS 30/23.

III. Posouzení věci

5. Krajský soud na základě včas podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2, věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s. ř. s.“), jakož i řízení předcházející jeho vydání. Při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správních orgánů (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). O žalobě soud rozhodl, aniž nařizoval jednání, za podmínek vyplývajících z § 51 odst. 1 s. ř. s.
6. Žaloba není důvodná.
7. Žaloba byla doručena zdejšímu soudu dne 19. 1. 2024, tj. dva dny poté, co rozhodl Ústavní soud ČR shora označeným nálezem ve věci sp. zn. Pl. ÚS 30/23, kterým byly fakticky zodpovězeny námitky žalobkyně.
8. Podle § 86 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. se písemné rozhodnutí nevydává, jde-li o hromadné zvyšování vyplácených dávek důchodového pojištění; v těchto případech obdrží občan písemné oznámení o zvýšení těchto dávek. V případě nesouhlasu s postupem uvedeným ve větě první lze podat do 60 dnů po splátce dávky důchodového pojištění, od které byla provedena změna její výše, orgánu sociálního zabezpečení, který oznámení zaslal, písemnou žádost o vydání rozhodnutí o zvýšení dávky; orgán sociálního zabezpečení vydá do 30 dnů ode dne, kdy mu byla tato žádost doručena, rozhodnutí o úpravě dávky důchodového pojištění provedené podle věty první.
9. Podle § 67 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb. ve znění účinném do 30. 9. 2023 se procentní výměry vyplácených důchodů zvyšují mimo pravidelný termín (dále jen „mimořádný termín“), pokud v období pro zjišťování růstu cen stanoveném podle odstavce 4 dosáhl růst cen aspoň 5 %. V mimořádném termínu se vyplácené důchody zvyšují od splátky důchodu splatné v pátém kalendářním měsíci následujícím po kalendářním měsíci, v němž růst cen dosáhl aspoň 5 %.
10. Podle § 67 odst. 4 zákona č. 155/1995 Sb. ve znění účinném do 30. 9. 2023 se období pro zjišťování růstu cen se stanoví tak, že prvním měsícem tohoto období je kalendářní měsíc následující po posledním kalendářním měsíci období pro zjišťování růstu cen použitého při předchozím zvýšení procentní výměry důchodů, a posledním měsícem tohoto období je při zvýšení důchodů a) v pravidelném termínu červen kalendářního roku, který o jeden rok

předchází kalendářnímu roku, do něhož spadá pravidelný termín zvýšení důchodů, b) v mimořádném termínu kalendářní měsíc, v němž růst cen dosáhl aspoň 5 %.

11. Podle § 67 odst. 10 zákona č. 155/1995 Sb. ve znění účinném do 30. 9. 2023 se růst cen stanoví jako procentní přírůstek indexu spotřebitelských cen v posledním měsíci období stanoveného pro zjišťování růstu cen oproti tomuto indexu v kalendářním měsíci, který bezprostředně předchází prvnímu kalendářnímu měsíci tohoto období s tím, že tento růst se stanoví se zaokrouhlením na jedno platné desetinné místo a podíl pro jeho stanovení činí vždy nejméně 1. Výpočet růstu cen se provádí z originálních bazických úhrnných indexů spotřebitelských cen (životních nákladů) za domácnosti celkem a z originálních bazických indexů spotřebitelských cen (životních nákladů) za domácnosti důchodců zjištěných Českým statistickým úřadem, přičemž se použije ten růst cen, který je vyšší.
12. Podle § 67 odst. 10 zákona č. 155/1995 Sb. ve znění účinném do 30. 9. 2023 se procentní výměry vyplácených důchodů při zvýšení důchodů v mimořádném termínu zvýší o tolik procent, kolik činí růst cen podle odstavce 6.
13. Podle § 67 odst. 16 zákona č. 155/1995 Sb. ve znění účinném do 30. 9. 2023 zvýšení důchodů stanoví prováděcí právní předpis; jde-li o zvýšení důchodů v pravidelném termínu, stanoví se zvýšení důchodů do 30. září kalendářního roku, který o jeden rok předchází kalendářnímu roku, do něhož spadá pravidelný termín zvýšení důchodů, a jde-li o zvýšení důchodů v mimořádném termínu, stanoví se zvýšení důchodů do 50 dnů od posledního dne kalendářního měsíce, v němž růst cen dosáhl aspoň 5 %.
14. Podle § 67ca odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. se při zvýšení důchodů v mimořádném termínu v červnu 2023 se nepoužije § 67 odst. 10 a 16; při tomto zvýšení se procentní výměry vyplácených důchodů zvýší tak, že procentní výměra důchodu se zvyšuje
15. a) o 2,3 % procentní výměry důchodu, která náleží ke dni, od něhož se procentní výměra zvyšuje, a
16. b) o 400 Kč; jsou-li splněny podmínky nároku na výplatu více důchodů, zvyšuje se o tuto částku ten důchod, který se vyplácí v plné výši (§ 4 odst. 2 věta první).
17. Z citované právní úpravy je patrné, že pro zvýšení důchodů v červnu 2023 byl zákonem vyloučen automatický mechanismus valorizace důchodů a tento byl nahrazen jednorázovou úpravou, která se týkala právě této jediné valorizace. Ke změně došlo přijetím zákona č. 71/2023 Sb.
18. Žalobkyně podala žádost o vydání rozhodnutí o zvýšení dávky důchodového pojištění dne 31. 7. 2023. Žalobkyně je toho názoru, že mimořádný termín k růstu důchodu, kdy růst cen dosáhl 5 %, nastal 31. 1. 2023 a žalovaná měla přistoupit k valorizaci jejího důchodu dle zákona č. 155/1995 Sb. ve znění účinném ke dni 1. 2. 2023.
19. Soud konstatuje, že ke zvýšení důchodu žalobkyně mělo dojít v roce 2023 od červnové splátky. Na tu již dopadal zákon č. 71/2023 Sb., který neobsahoval žádná přechodná ustanovení. Jiný slovy, v době rozhodování byla žalovaná při rozhodování o nároku žalobkyně vázána § 67ca odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 155/1995 Sb. a rozhodla zcela v jeho intencích.
20. Otázku ústavnosti zákona č. 71/2023 Sb. a mj. i otázku toho, kdy nastal mimořádný termín k růstu důchodu, resp. zda způsob, jakým reagoval stát na růst inflace na konci roku 2022 ve vztahu k důchodům, vyústil v protiústavní změnu zákona č. 155/1995 Sb., zodpověděl ve

svém nálezu ze dne 17. 1. 2024, sp. zn. Pl. ÚS 30/23, Ústavní soud ČR, který konstatoval, že „165. Ústavní soud nemá žádné pochybnosti v tom ohledu, že samotný zákon č. 155/1995 Sb., ve znění účinném do 19. 3. 2023, založil u pojištěnců legitimní očekávání, že v důsledku inflace nedojde ke snížení jejich reálných důchodů, které dostávalo konkrétní podobu i s ohledem na veřejně prezentované informace i predikce o výši inflace ve druhém pololetí roku 2022. Z nich bylo možné vyvodit, že se blíží okamžik, kdy bude třeba přistoupit k další valorizaci, která bude mít významné dopady na státní rozpočet. Toto legitimní očekávání bylo posíleno především tím, že dne 31. 1. 2023 došlo ke splnění podmínek § 67 odst. 1 a 3 uvedeného zákona. Na základě oznámení míry inflace ČSÚ ze dne 10. 2. 2023 pak bylo možné objektivně najisto postavit i konkrétní výši této valorizace, čímž zmíněné legitimní očekávání dostalo zcela konkrétní podobu. Dlužno dodat (jak plyne i ze shora uvedeného), že obsahem tohoto oznámení je údaj o inflaci, což je „jen“ právní skutečnost, se kterou zákon č. 155/1995 Sb., ve znění do 19. 3. 2023, spojoval příslušné právní důsledky.

21. 166. Přijetím (schválením) zákona č. 71/2023 Sb. došlo k další úpravě výše důchodů, a tím i k ukončení legitimního očekávání příjemců důchodů, založeného předchozí právní úpravou. Tento okamžik má význam z hlediska posouzení, zda zákonodárce provedl příslušnou změnu s takovým časovým předstihem, aby neporušil princip oprávněné důvěry jednotlivců v právo (v jeho stabilitu); v opačném případě by šlo o – z hlediska času – nepřípustný zásah do legitimního očekávání, resp. již „nabytých práv“, jež jsou chráněny čl. 11 odst. 1 Listiny, a to i přesto, že jejich neměnnost je pouze relativní (šlo by tedy o ústavně nepřípustnou nepravou retroaktivitu).
22. 167. Jak již bylo výše zmíněno, zákonodárce změnil právní úpravu ještě předtím, než příjemcům důchodů vznikl subjektivní veřejnoprávní nárok na výplatu vyšší měsíční výše důchodu, a to s určitým předstihem – zákon č. 71/2023 Sb. byl schválen v Poslanecké Sněmovně dne 4. 3. 2023 a v Senátu dne 8. 3. 2023, prezident ho podepsal dne 16. 3. 2023 a nabyl platnosti a účinnosti vyhlášením ve Sbírce zákonů dne 20. 3. 2023, přičemž jak původní, tak i nový nárok (by) vznikl až v červnu roku 2023. Umožnila mu to právní úprava, podle které mezi vznikem příslušného práva a nároku je stanoven časový odstup.
23. 168. Lze tak učinit dílčí závěr, že v daném případě skutečně došlo v určité míře k zásahu do legitimního očekávání příjemců důchodů v důsledku novelty provedené zákonem č. 71/2023 Sb., nicméně toto legitimní očekávání bylo poměrně krátké a nejpозději skončilo dne 20. 3. 2023, kdy se stal zákon č. 71/2023 Sb. platným. ...
24. 183. Ústavní soud proto uzavírá, že pro přijetí zákona č. 71/2023 Sb. byl dán silný veřejný zájem a zákonodárce svým postupem s ohledem na celkový kontext věci zásadně neporušil princip ochrany důvěry jednotlivce v právní řád. Jakkoli proto Ústavní soud připouští, že skutečně došlo k zásahu do legitimního očekávání příjemců důchodů, šlo o zásah, který byl s ohledem na shora popsané okolnosti proporcionální, a tedy i ústavně souladný. Současně nelze ani dovodit, že by napadený zákon zasáhl do podstaty základního práva podle čl. 30 odst. 1 Listiny.“
25. Zdejší soud nemá k uvedenému co dodat. Ústavní soud ČR sice konstatoval, že došlo k zásahu do legitimního očekávání důchodců, tedy i žalobkyně, nicméně šlo o zásah proporcionální a zákonná úprava byla v souladu s ústavním pořádkem.

IV. Závěr a náklady řízení

26. Soud tedy shledal námitky žalobce neopodstatněnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí soud přihlížet z úřední povinnosti, zamítl žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s.

27. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně ve věci úspěch neměla, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno, 31. května 2024

Petr Sedlák v. r.
samosoudce